

„ Biblioteca Științifică Medicală – centru biblioteconomic pentru bibliotecile medicale din Republica Moldova: importanța și oportunitatea acestui fapt”

Asistența metodologică și de specialitate are drept scop sporirea eficienței și calității activității bibliotecare. Asigurarea metodologică eficientă a activității bibliotecare are o importanță deosebită pentru dezvoltarea bibliotecilor. Dar să vedem mai întâi ce este un centru biblioteconomic, prin definiție?

Conform DEX-ului, cuvântul CÉNTRU, 3. S. n. Loc (localitate sau parte dintr-o localitate) unde este concentrată o activitate (industrială, comercială, administrativă, culturală). ◊ Centru universitar = localitate în care există instituții de învățământ superior. Centru de documentare = bibliotecă, secție într-o bibliotecă sau într-o instituție, care are ca sarcină principală furnizarea de material documentar. ♦ Instituție conducătoare; putere administrativă centrală.

BIBLIOTECONÓMIC, -Ă, biblioteconomi, -ce, adj. Care aparține biblioteconomiei, privitor la biblioteconomie. [Pr.: -bli-o-] – Din fr. *bibliothéconomique*.

DEPARTAMENTÁL, -Ă Care ține de un departament; ministerial. [Cf. fr. *départemental*].

METODOLÓGIC, -Ă, metodologici, -ce, adj. Care aparține metodologiei, privitor la metodologie. – Din fr. *méthodologique*, germ.

Potrivit *Legii cu privire la biblioteci, nr. 286 din 16 noiembrie 1994 modificată și completată, articolul 8, aliniatul (3)*, “Statut de centru biblioteconomic deține biblioteca principală dintr-o rețea teritorială sau departamentală, abilitată cu funcții biblioteconomice, și o structură organizatorică corespunzătoare.” Această stipulare se regăsește și în *Regulamentul Sistemului de asistență metodologică și de specialitate în Republica Moldova*, în vigoare și acum.

Activitatea metodologică și de specialitate este orientată spre dezvoltarea și perfecționarea activității bibliotecare, asimilarea și implementarea inovațiilor, introducerea în practică a unor noi forme și metode de activitate, formarea profesională continuă a bibliotecarilor.

Dar mai întâi, un pic de istorie.

În primii ani de după război dezvoltarea bibliotecilor medicale este determinată de următoarele caracteristici:

- a) Crearea rețelei de biblioteci medicale;
- b) Grija considerabilă a organelor ocrotirii sănătății în vederea dezvoltării bibliotecilor, care erau destinate să deservească lucrătorii medicali cu literatură de specialitate;
- c) Ajutorului frățesc primit din partea altor republici în organizarea rețelelor de biblioteci;
- d) Organizarea administrării rețelei de biblioteci medicale de către Biblioteca Științifică Medicală Centrală de Stat (Государственная Центральная Научная Медицинская Библиотека);
- e) Participarea activă a bibliotecilor medicale la luarea hotărârilor decisive în problemele ocrotirii sănătății a republicii.

În 1951 funcționau 31 biblioteci medicale, printre care 13 în cadrul instituțiilor medico-profilactice republicane și orașenești. La etapa actuală în rețeaua de biblioteci medicale sunt 24 biblioteci medicale : activitatea a 2 biblioteci medicale din rețea a fost suspendată chiar anul trecut ; biblioteca IMSP Spitalul Clinic Municipal de Ftizio pneumologie și biblioteca IMSP Spitalul Raional Cahul, fapt regretabil.

În legătură cu lipsa funcției de metodist, medicii cu deplasări în teritoriu, erau împuterniciți de către Ministerul ocrotirii sănătății al RSSM, să verifice activitatea bibliotecilor instituțiilor medico-sanitare.

În anul 1961 în cadrul Bibliotecii Științifice Medicale a fost introdusă pentru prima dată funcția de metodist.

Cu susținerea permanentă a Ministerului ocrotirii sănătății a republicii în acea perioadă s-a îmbunătățit considerabil gestiunea metodică a bibliotecilor medicale a Moldovei, s-a întărit baza materială a acestora.

Din 1977 Biblioteca Institutului de Medicină din Chișinău este centru biblioteconomic pentru bibliotecile colegiilor de medicină din republică, ea dirijează metodologic activitatea acestora, acordă asistență de specialitate și contribuie la completarea colecțiilor lor cu publicații medicale ale colaboratorilor Universității.

Conform HOTĂRÎREI GUVERNULUI Republicii Moldova, Nr. 52 din 27.12.1995, cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Biblioteconomic Național și a Statutului Bibliotecii Naționale, Biblioteca Științifică Republicană de Medicină este stipulată ca Centru Biblioteconomic Departamental.

Aceeași stipulare o regăsim și mai târziu, în 2004, în același act legislativ, prin care Biblioteca Științifică Republicană de Medicină își păstrează statutul de Centru Biblioteconomic Departamental.

În anul 2005 are loc comasarea celor două Biblioteci principale din rețeaua medicală, și anume a Bibliotecii Științifice Republicane de Medicină, și a Bibliotecii Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Odată cu acest fapt, acesteia din urmă, i se atribuie și statutul de centru biblioteconomic departamental pentru bibliotecile medicale.

În conformitate cu REGULAMENT de organizare și funcționare a Consiliului Biblioteconomic Național, Aprobabil prin Ordinul Ministrului Culturii în iunie, 2014, Biblioteca Științifică Medicală a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, are statut de centru biblioteconomic Departamental.

Conform **Regulamentului Sistemului de asistență metodologică și de specialitate în Republica Moldova, aprobat la ședința Consiliului Biblioteconomic Național din 21.12.1999**, 2.5. Centrele biblioteconomice departamentale asigură asistența metodologică și de specialitate a bibliotecilor din rețeaua concretă, atribuindu-li-se sarcini și misiuni. Una din acestea ar fi asigurarea organizatorică și informațională a realizării obiectivelor și sarcinilor formulate de organele dirijării administrative și profesionale în cadrul rețelei concrete.

Sintetizarea, generalizarea și popularizarea experienței pozitive, specifice activității bibliotecare din rețea este o altă sarcină a centrelor biblioteconomice, nu mai puțin importantă, care se realizează prin diferite forme și metode (întuniri metodice, seminare)

O altă funcție importantă este și asigurarea organizatorică și documentară a perfecționării și reciclării bibliotecarilor din rețea. În sistemul de formare profesională continuă a bibliotecarilor din bibliotecile din rețeaua medicală un loc aparte revine actualizării și dezvoltării cunoștințelor profesionale și recalificării. Biblioteca modernă este foarte dinamică. Fluxul informațional se schimbă atât de rapid, încât specialiștii reușesc cu greu să fie la curent cu tot ceea ce apare nou în domeniu, iar tehnologiile de informare și comunicare solicită implicarea în forță a bibliotecarului. În acest sens se organizează conferințe, seminare, întuniri, cluburi profesionale și alte acțiuni de popularizare a metodologiei și tehnologiei biblioteconomice

naționale și moderne. Astfel că pe parcursul anilor dinamica acestora rămâne constantă. (2-3 activități pe ani) (Figura Nr.2)

Totodată se participă anual la atestarea cadrelor bibliotecare 2013 (în aspect organizațional și de instruire a candidaților).

Recepționarea, analiza și sinteza statisticii activității bibliotecare.

Anual, conform unui orar sunt recepționate și verificate rapoartele statistice, privind activitatea bibliotecilor medicale din rețea. După o analiză profundă a activității bibliotecilor medicale din rețea, conform datelor statistice din rapoarte, se elaborează Raportul anual de generalizare a activității lor, care este prezentat organelor de resort.

Monitoring-ul metodologic are în vizor: dinamica indicatorilor privind activitatea bibliotecilor; schimbările în domeniu; depistarea, evaluarea, testarea și promovarea inovațiilor.

Monitorizarea dinamică a indicatorilor oferă posibilitatea evaluării activității bibliotecare, dar cea mai eficientă metodă în acest sens, este totuși, vizitarea bibliotecii și studierea stării de lucru la fața locului. În acest sens se execută deplasări în bibliotecile medicale din teritoriu. Pe parcursul anilor observăm, conform Rapoartelor de activitate, o dinamică scăzută în acest sens la etapa actuală, comparativ cu perioadele anterioare, fapt determinat și de lipsa transportului, sau a surselor financiare suplimentare. Astfel dacă în perioada anilor 1978-1991 numărul acestora erau de 5-7 deplasări pe țară, apoi începând cu anul 2009 numărul acestora ajunge și la 2-3 deplasări anuale. (Figura Nr.1)

Asigurarea metodologică a activității bibliotecii se bazează pe activitatea analitică, care la rândul ei se axează pe analiza dinamicii activității. Monitoring-ul metodologic presupune studierea schimbărilor în activitatea bibliotecară. În baza acestor schimbări sunt efectuate recomandările metodologice în scopul perfecționării activității sau lichidării lacunelor depistate.

Elaborarea și difuzarea lucrărilor cu caracter metodologic, privind activitatea bibliotecilor din rețea este o altă funcție a centrelor biblioteconomice.

Acordarea de sprijin metodic rețelei și organizarea acțiunilor de îndrumare practică în rețea. În acordarea asistenței metodologice și de specialitate sunt antrenate nu numai persoanele direct responsabile de această activitate, dar și toți specialiștii din subdiviziunile bibliotecii responsabili de achiziții, catalogare, indexare, activitatea de referințe, relații cu publicul etc. Asistența de specialitate este oferită direct la locul de muncă (demonstrații practice), sau prin consultații orale sau scrise (format tradițional sau electronic). Asistența de specialitate este oferită la solicitarea bibliotecarilor sau la inițiativa bibliotecarului metodist în urma analizei activității care necesită îmbunătățire.

O dinamică în acest sens o putem urmări pe parcursul anilor conform Rapoartelor de activitate, fapt determinat și de comasarea celor două biblioteci și executarea unui volum de muncă de asistență de specialitate mult mai mare. (Figura Nr. 2) Așa deci, începând cu anii 1978 se executau câte 40-50 consultații de specialitate anual, iar începând cu perioada 2009 numărul acestora este în creștere, astfel că în anii 2012 ajung până la 187 de consultații de specialitate în diferite forme (orale, la telefon sau online).

Un loc aparte în asistența metodologică revine funcției informative în scopul diseminării operative a realizărilor și tendințelor de dezvoltare a profesiei, noutăților și experiențelor avansate în domeniu. La fel de importantă este și funcția de cercetare, care presupune studierea și sintetizarea practicii bibliotecare de calitate.

În ultimii ani (2012-2013) s-au desfășurat un șir de activități de asistență metodologică cu referire reală în practica bibliotecară. Astfel, în anul 2012 au fost realizate 8 vizite de asistare metodologică în cadrul bibliotecilor medicale din rețea (Biblioteca IMSP Institutului Oncologic; Biblioteca IMSP SCR; Filiala nr.1 BȘM USMF „Nicolae Testemițanu”; Biblioteca IMSP

Centrului Național de Sănătate Publică; Biblioteca IMSP Institutul de Ftiziopneumologie; Biblioteca Spitalului Municipal nr.4: Biblioteca Spitalului Clinic Municipal Bălți; Biblioteca Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie).

Au fost acordate 187 consultații metodice bibliotecile medicale din rețea. La 14 decembrie 2012 a fost organizat un Atelier profesional cu tematica „Evaluarea activității bibliotecii prin aplicarea sistemului de măsurători statistici și indicatori de performanță.” Activitatea a fost suplinită cu o expoziție de documente de specialitate. La întrunire au participat 14 bibliotecari din rețea, care au reprezentat bibliotecile instituțiilor de cercetare (Institutul Oncologic, Institutul de Ftiziopneumologie, Institutul de CȘ în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și a Copilului, Centrul Național ȘP Medicină de Urgență), colegiilor de medicină (Chișinău, Orhei, Ungheni, Cahul), Centrul Național de Sănătate Publică din Chișinău SCM nr. 1, nr. 4 și de Ftiziopneumologie din Chișinău, SCM din Bălți, SR din Hîncești și Leova.

Pe parcursul anului 2012 s-a participat la organizarea Zilei Specialistului (total - 5) în cadrul unui șir de instituții medicale din țară, și anume: Biblioteca IMSP Centrului Național de Sănătate Publică, Biblioteca IMSP Inst. CȘDOSMC, Biblioteca IMSP Inst. de Ftiziopneumologie, Biblioteca IMSP Inst. Oncologic, Biblioteca IMSP Spitalul Clinic Municipal or. Bălți.

În cadrul activității organizatorice, în vederea instruirii profesionale continue, pe parcursul anului 2013 au fost organizate un șir de activități:

Atelierul profesional ”Priorități și sarcini ale bibliotecilor medicale din rețea pentru anul 2014” (noiembrie), avîndu-i ca participanți bibliotecarii bibliotecilor medicale din rețea (16 participanți). În cadrul atelierului au fost formulate noile sarcini ale bibliotecilor medicale din rețea pentru a. 2014 prin prisma standardelor ”Statistici de bibliotecă” și ”Informare și Documentare”; a fost prezentat proiectul Raportului statistic, noua variantă; a fost prezentat site-ul BȘM în noua versiune;

S-a participat la organiza a **4 Zile ale Specialistului** (pe parcursul anului) (IMSP Spitalul Municipal nr. 1; IMSP Centru Municipal de Sănătate Publică; IMSP Spitalul Clinic Republican; IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie), în cadrul carora a fost prezentat site-ul BȘM, serviciile electronice pe care le oferă Biblioteca, fiecare activitate fiind suplinită de o vastă expoziție de carte, conform profilului instituției corespunzătoare

S-au realizat 4 vizite de asistare metodologică în bibliotecile medicale: IMSP Institut Oncologic; IMSP CNSP Medicină de Urgență; IMSP Spitalul Municipal nr. 4; IMSP Institutul de Cercetare Științifică în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și a Copilului); au fost acordate 146 consultații metodice bibliotecilor medicale din rețea.

În martie, 2014 a fost organizat trainingul cu tematica **“Executarea unei expoziții de carte: reguli, cerințe, estetică”**, la care au participat 18 participanți.

Biblioteca la etapa actuală, trebuie să devină un centru de importanță strategică, un suport real pentru procesul de învățământ, cercetare și sistemul de instruire continuă. Iată de ce existența și funcționalitatea centrelor biblioteconomice își argumentează pe deplin misiunea, iar creșterea rentabilității acestora depinde în mare parte și de aplicarea în practică a cadrului legislativ existent și de reactualizare a acestuia.

Bîrîiac Rodica
Bibliotecar
Secția Asistență metodică de specialitate
Biblioteca Științifică Medicală
a IP USMF „Nicolae Testemițanu”

Anexe.

Figura Nr. 1

Dinamica deplasărilor în teren (anii 1978-2013)

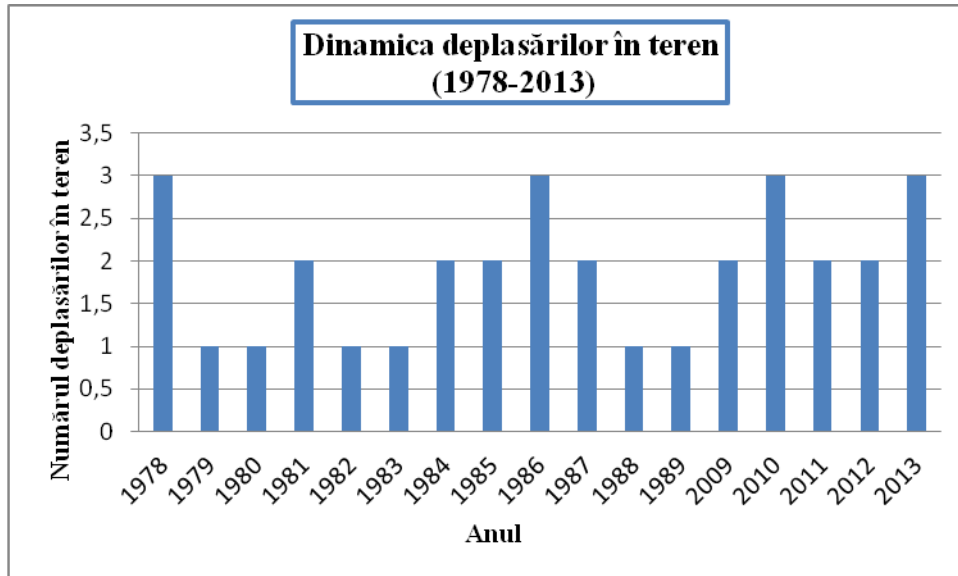

Figura Nr. 2

Dinamica conferințelor, seminarelor (anii 1978-2013)

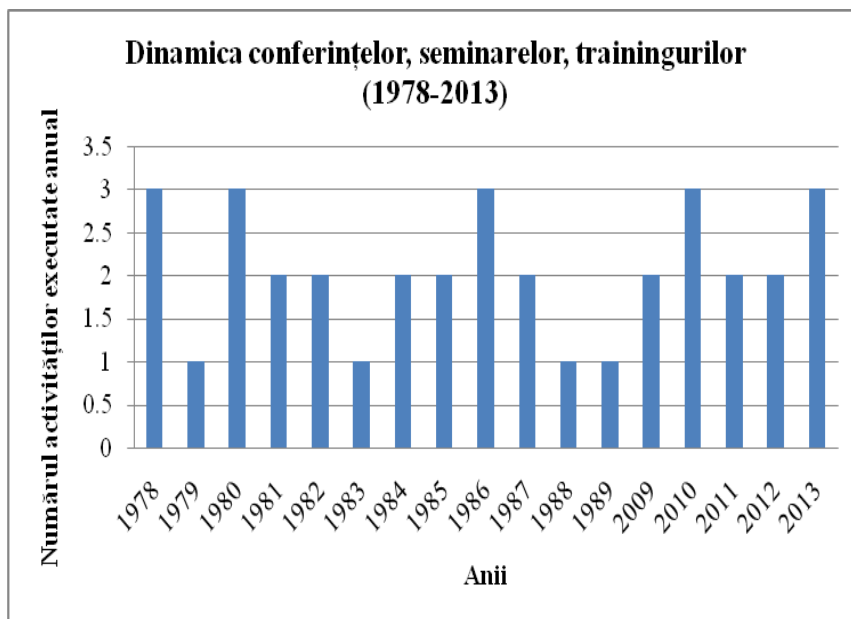

Figura Nr. 3

Dinamica asistenței de specialitate (anii 1978-2013)

Dinamica asistenței de specialitate (1978-2013)

